

21. O chlorowaniu metanu i gazów zawierających metan, *Pat. RP* 11 909 (1928).
22. Otrzymywanie wyższych węglowodorów z metanu, *Pat. RP* 14 323 (1929).
23. (z B. Bobrańskim), Ein neuer Apparat zur Kohlen-säureabsorption bei der Elementaranalyse, *Chem. Ztg.*, **54**, 412 (1930).
24. (z C. Trozskiewiczówną), O otrzymywaniu o-tio- i o-sulfokarbonowych kwasów pirydynowych, *Roczniki Chem.*, **12**, 193 (1932).
25. (z T. Mazońskim), O otrzymywaniu octanu amylu i heksylu z benzyny krakowej, *Roczniki Chem.*, **17**, 41 (1937).
26. (z T. Mazońskim), O otrzymywaniu kwasu benzenosulfonowego, *Przem. Chem.*, **18**, 478 (1934).
27. (z T. Mazońskim i J. Mokrzyckim), O konstrukcji pieca rurowego do termostatycznego prowadzenia reakcji w rurach zatopionych, *Roczniki Chem.*, **14**, 1066 (1934).
28. (z K. Cybulskim, C. Trozskiewiczówną i W. Turską), O sulfonowaniu aminochinolin, *Roczniki Chem.*, **14**, 1172 (1934).
29. (z H. Kuczyńskim), O otrzymywaniu mezytylenu, *Roczniki Chem.*, **14**, 1182 (1934).
30. (z W. Jaroszewiczem), O produktach reakcji kwasu dwuazomezytyleno-sulfonowego z gliceryną, *Roczniki Chem.*, **14**, 1188 (1934).
31. (z W. Jaroszewiczem), O syntezie 1,3,5-trójpirydylobenzenu, *Roczniki Chem.*, **14**, 1195 (1934).
32. O rafinacji surowej ropy, wosków, tłuszczów i olejów, *Pat. RP* 20 674 (1933).
33. (z T. Mazońskim), O bezpośrednim otrzymywaniu chloro- i oksychinolin z nitrobenzenu, *Roczniki Chem.*, **16**, 146 (1936).
34. (z Z. Skrowaczewską), O syntezie s-trójdwufenylobenzenu i s-trójdwufenylo-metanobenzenu, *Roczniki Chem.*, **16**, 151 (1936).
35. (z H. Kuczyńskim i A. Surmińskim), O reakcji 1- i 2-nitronaftalenu oraz 1,5-dwunitronaftalenu z gliceryną i kwasem solnym, *Roczniki Chem.*, **16**, 509 (1936).
36. (z H. Kuczyńskim), O reakcji 5-, 6-, 7-, 8-nitrochinalin z gliceryną i kwasem solnym, *Roczniki Chem.*, **16**, 519 (1936).
37. (z T. Mazońskim i T. Mieleckim), O reakcji o- i o-nitro-toluenu i o-nitrofenolu z gliceryną i kwasem solnym, *Roczniki Chem.*, **16**, 519 (1936).
38. (z T. Mazońskim), Über die Nebenprodukte der Skraup-schen Chinolinsynthese, *Ber.*, **69**, 2719 (1937).
39. (z H. Kuczyńskim i L. Kuczyńskim), O sulfokwasach sulfonów aromatycznych, *Roczniki Chem.*, **18**, 624 (1938).
40. (z C. Trozskiewiczówną), O nowej centigramowej metodzie oznaczania węgla i azotu w związkach organicznych, *Roczniki Chem.*, **18**, 784 (1938).
41. (z H. Kuczyńskim i C. Trozskiewiczówną), On Direct Producing p-Aminophenol Compounds from Aromatic Nitro-compounds, *Extr. d. An. d. l'Acad. Pol. des Sc. Techn.*, **7**, 129 (1946).
42. (z Z. Skrowaczewską), On a New method of Sulphonating Aromatic Amines, *Extr. d. Ann. de l'Acad. Pol. des Sc. Techn.*, **7**, 131 (1946).

Заметка содержит характеристику научной деятельности профессора органической химии Львовского политехнического института Эдварда Сухарды, занявшего такой же пост в Гливицком политехническом институте. Широко известный специалист по органическому синтезу, он опубликовал много трудов в польской и иностранной технической литературе.

An outline is given of the scientific activity of Edward Sucharda, professor of organic chemistry at the Technical High School in Lwów, later in Gliwice. This well known specialist in organic synthesis published many papers in the home and foreign technical press.

Lech Suchowiak

Kto z nas nie znał Lecha Suchowiaka, kto go nie lubił i nie cenił? Idealista, trochę fantasta, człowiek nie praktyczny a o złotym sercu, wielki erudyta i bibliofil.

Z dr Lechem Suchowiakiem zatknąłem się jeszcze we Lwowie w dawnym METANIE. Wychowany w szkole chemicznej w Monachium pracował jako asystent prof. K. Klinga. Działalność swą naukową rozpoczął od analiz gazów ziemnych i opracowania do tych analiz aparatury. Ścisłe współpracując z prof. K. Klingiem, wraz z nim przeniósł się w roku 1927 do Warszawy, kieruje pracownią dydaktyczną jako adiunkt przy katedrze Chemii Ogólnej Politechniki Warszawskiej.

Przez jego gabinet i pracownię przechodzą całe zastępy studentów innych specjalności poza Wydziałem Chemicznym. Tu nabywają oni podstawowe wiadomości z chemii jako przyszli inżynierowie dróg i mostów, mechanicy, elektrycy, geodeci i inni. Dr Lech Suchowiak, zawsze cierpliwy, wyrozumiały i przystępny, zyskał sobie miano orędownika i obrońcy uciśnionych, cierpliwego wychowawcy istot czujących niechęć do obcego przedmiotu chemii.

Przez wiele lat dr Lech Suchowiak pełnił funkcje sekretarza redakcyjnego czasopisma PRZEMYSŁ CHEMICZNY. Pedantyczny w korekcie materiału redakcyjnego, zawsze pierwszy w informowaniu o wszelkich nowościach z zakresu chemii czystej i stosowanej, przeglądał skrupulatnie literaturę fa-

chową i czuł się szczęśliwy mogąc informować zainteresowanych kolegów z różnych dziedzin chemii. Przy tym niesłychany gawędziarz wiązał stare z nowym, podsuwał nowe pomysły, wyrzucał jak z rę-

kawa tematy prac badawczych, planował, marzył i podniecał innych do walki o postęp techniczny.

Działania wojenne oderwały od wieloletniego warsztatu pracy niepraktycznego poznaniaka, marzyciela i fantastę. Z nadszarpniętym zdrowiem doczekał roku 1945. Proponowano mu katedrę w organizującej się Politechnice Wrocławskiej. Wyjechał na kurację do Zakopanego skąd już nie powrócił.

Cześć jego pamięci!

Jerzy Pfanhauser

Краткая заметка содержит характеристику доктора Леона Суховяка и его педагогической деятельности по ка-

федре общей химии сначала во Львове, а затем в Варшаве. В течение целого ряда лет вплоть до второй мировой войны Суховяк состоял секретарем редакции журнала „Прzemysł Chemiczny”.

A short notice characterizes Leon Suchowiak, doctor in chemistry, as a pedagogue at the Technical High School in Lwów, later in Warszawa. He was for many years, till September 1939, a secretary of the editorial office of the periodical PRZEMYSŁ CHEMICZNY.

Ludwik Szperl

(1879 – 1944)

Wśród sylwetek polskich chemików ostatnich lat czterdziestu poczesne miejsce zajmuje Ludwik Szperl, profesor zwyczajny Politechniki Warszawskiej.

Przedwojenni absolwenci Wydziału Chemicznego Politechniki Warszawskiej wspomnienie o nim wiązą nierozłącznie z Zakładem Chemii Organicznej, gdzie na I piętrze w gabinecie lub położonej obok

Constama, po czym wraca do Warszawy, z którą związany jest dalej na stałe.

Od 1909 r. wykłada chemię organiczną na wydziale matematyczno-przyrodniczym Towarzystwa Kursów Naukowych w Warszawie, uczelni przekształconej później na Wolną Wszechnicę Polską. Równolegle wykłada również na Kursach Przemysłowo-Rolniczych, które dały później podstawy pod Szkołę Główną Gospodarstwa Wiejskiego.

W roku 1915 zostaje Ludwik Szperl powołany na stanowisko wykładowcy w Uniwersytecie i Politechnice Warszawskiej. W tej ostatniej pełni w latach 1917—1919 funkcje dziekana Wydziału Chemicznego. Funkcję tę Wydział powierzał mu jeszcze potem parokrotnie. W roku 1919 zostaje mianowany profesorem nadzwyczajnym i kierownikiem Zakładu Chemii Ogólnej P.W. W rok później przychodzi mianowanie na profesora zwyczajnego.

W roku 1926 obejmuje Katedrę Chemii Organicznej, kierownikiem której pozostaje aż do wybuchu wojny w 1939 r.

W latach 1926/27 i 1927/28 jest Rektorem Politechniki Warszawskiej. Jednocześnie bierze bardzo czynny udział w pracach wydziału. Przez wiele lat był opiekunem Biblioteki Wydziałowej oraz Przewodniczącym Komisji II Egzaminu Dyplomowego.

Praca w Politechnice nie wyczerpuje jego czynnego życia. Utrzymuje stały kontakt z Wolną Wszechnicą Polską, organizując w 1930 r. pracownię w jej budynku w Warszawie. Przez kilka lat dojeżdża też do Łodzi, gdzie prowadzi wykłady w łódzkim oddziale Wszechnicy. Przez szereg lat prowadzi wykłady chemii ogólnej w Akademii Stomatologicznej w Warszawie.

Zdawać by się mogło, że tak rozległa praca naukowa i dydaktyczna wystarcza, aby bez reszty wypełnić życie człowieka, niezbyt przy tym silnego fizycznie. Tak nie jest, Ludwik Szperl bierze jeszcze czynny udział w szeregu organizacji naukowych i społecznych.

Chyba na pierwszym miejscu wymienić trzeba Jego udział w pracach Polskiego Towarzystwa Chemicznego, którego jest jednym z członków założycieli, wchodząc do zarządu w roku 1919. W roku 1930 zostaje prezesem Towarzystwa biorąc odtąd stale czynny udział w pracach zarządu, uczestnicząc systematycznie w zebraniach naukowych i zjazdach.

Od roku 1927 jest członkiem zwyczajnym Warszawskiego Towarzystwa Naukowego.

pracowni, czy sąsiadującej z nimi bibliotece, spotkać można było tego wytrawnego chemika, znakomitego dydaktyka, wielkiego przyjaciela młodzieży, a nade wszystko bardzo dobrego, prawego człowieka.

Czterdzieści trzy lata swego pracowitego życia poświęcił Ludwik Szperl nauce polskiej i wychowaniu dla niej młodych kadr.

Urodzony 21 czerwca 1879 roku w Kielcach już jako dwudziestodwuletni młodzieniec, zaledwie ukończywszy ze stopniem kandydata nauk przyrodniczych Uniwersytet Warszawski, rozpoczyna równolegle pracę naukową jako asystent Wagnera i dydaktyczną w warszawskich szkołach średnich. Od tej chwili do końca życia praca naukowa przeplata się u niego z dydaktyką i pracą społeczną w organizacjach związanych również albo z nauką albo dydaktyką. Jeszcze tylko w 1904 roku wyjeżdża do Zurychu, gdzie pracuje naukowo pod kierunkiem